

Jihočeská universita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Don Boskova modlitba

Do oboru TEOLOGIE SPIRITUALITY napsal: Jaroslav Fogl

Modlitba, jak ji chápal sv. Jan Bosko

S Bohem v modlitbě

„Don Boscova modlitba se kvantitativně a kvalitativně lišila od modlitby iných svätých. No na základe skutočných faktov nebola menej hlboká. Svedectvá z kanonizačných procesov postupne odhaľovali v donovi Boscovi nevidané a povzbudzujúce účinky modlitby. Aj keď chýbali vonkajšie prejavy, veľké gestá, modlitba vytryskovala zovšadiaľ.“¹ Predevším to byla modlitba vychovatele a apoštola. To znamená, že je „v podstate autentická a úplná, v spôsoboch priama a veľmi jednoduchá, v náplni ľudová, v prejave veselá a sviatočná. Je to skutočne modlitba pre všetkých: pre deti a zvlášť pre pokorných ľudí.“² Dalo by se říci, že to byla modlitba, kterou by chtěl prožívat každý a která byla pro každého, kdo se s Donem Boskem setkal, velice oslovující. To vyplývalo z jeho ducha vychovatele a z jeho touhy spasit všechny lidi, ale především mladé. Proto to byla modlitba značně odlišná, nikdy ne dlouhá, ale nikdy ne o to méně hluboká. Mohli bychom se zeptat, jak to tedy, dělal, když se nikdy dlouho nemodlil a přesto bylo poznat a cítit, že Bůh je s ním? Tajemství jeho modlitby spočívá ve stálém spojení s Bohem. To je pro Dona Boska velice charakteristické. Často říkal: „Ničím se nezneklidňuj.“³ To je podmínkou pro to, aby byl člověk ve stálém spojení s Bohem. „Don Boskova duša požívala spojenie s Bohom, povezdme to otvorene bez prerušenia. Zdá sa, že dostal do daru nedať se nikdy odvrátiť od laskavej myšlienky na Boha ani starosťami.“⁴ Jeho nástupce Michal Rua o něm prohlásil: „To, čo som mohol ustavične pozorovať, bolo jeho stále spojenie s Bohom...“⁵ A mnoho jiných jeho součastníků též toto tvrdí.⁶

Již svatý Jan Zlatoústý před 500 lety řekl: „Myslím zde modlitbu, která není ze zvyku, ale vychází z duše, která není omezena na určité doby nebo na různé hodiny, nýbrž je nepřetržitá ve dne v noci. Je totiž záhodno, aby se duch neobracel k Bohu pouze tehdy, když o něco prosí. Ale i tehdy, když je zaměstnán nějakými povinnostmi, buď péčí o potřebné nebo jinými starostmi nebo užitečnými štědrými skutky, má to spojit s touhou po Bohu a se vzpomínkou na něj, aby to bylo okořeněno láskou k Bohu jako solí a tak, aby se všechno stalo nanejvýš lahodným pokrmem pro Pána. Můžeme ale ustavičně po celý život těžit přehojný prospěch z toho, jestliže mu věnujeme valnou většinu času.

Pius XI. říkal, že byl neustále činný a při tom zároveň byla jeho mysl u Boha. Svatý Jan Zlatoústý říká: „Je totiž záhodno, aby se duch neobracel k Bohu jen tehdy, když o něco prosí. Ale i tenkrát, když

¹ BROCARDI, Pietro. *Člověk a světec*. Bratislava: Oto Németh, 1999, s. 145.

² Tamtéž, s. 147.

³ Srov. *Stanovy a pravidla Společnosti sv. Františka Saleského*. 1984, čl. 17.

⁴ CERIA, Eugenio. *Don Bosco s Bohem*. Bratislava: Vydavateľstvo Don Bosco, 1997, s. 213.

⁵ Tamtéž

⁶ Srov. CERIA, Eugenio. *Don Bosco s Bohem*. Bratislava: Vydavateľstvo Don Bosco, 1997, s. 213 – 214.

je zaměstnán nějakými povinnostmi, buď péčí o potřebné nebo jinými starostmi nebo užitečnými štědrými skutky, má to spojovat s touhou po Bohu.“

To je více, než si vzpomenout během dne při práci na Boha nějakým povzdechem. Je to den prožívaný s Bohem při práci. Ať vyučuji nebo obsluhuji stroj, nebo jsem v kanceláři, nebo trpím, hraji si, hovořím, mám úspěchy nebo opak, stav mé duše je stálý: Bůh mě stále provází, jsem v jeho rukou. Všim, co prožívám, bez ohledu na to, zda je to ubohé, nebo vyjimečné, buduji království Boží.⁷

Bylo by ovšem velice mylné, kdybychom se domnívali, že se Don Bosko nemodlil vůbec nebo neměl k modlitbě žádný vztah; právě naopak, všechny pobožnosti, na kterých byl a mši svatou, kterou sloužil vždy ráno, to vše bylo okamžikem, na který se snažil připravovat a připravoval a kterým oslovoval ostatní lidi. Bylo to vždy hlubokým sjednocením jeho duše se srdcem Krista.⁸ Abych dotvrdil Don Boskův hluboký a pokorný vztah k modlitbě, bude dobré zde uvést jeho omluvu, kterou řekl salesiánům před svou smrtí, která plně vystihuje jeho vztah k modlitbě. Řekl: „Musím sa jednoducho ospravedlniť, ak niekto zbadal, že často som spravil pri svätej omši príliš krátku prípravu alebo veľmi krátke poďakovanie. Bol som k tomu v určitom zmysle prinútený množstvom osôb, ktoré ma v sakristii obkľučovali a zbavili ma možnosti pomodliť sa či už pred alebo po svätej omši.“⁹

S Bohem v činnosti

Jak vidíme z předchozí kapitoly, modlitba byla součástí každé chvíle Dona Boska, protože vnímal každou práci, pokud byla plněna v souladu s Boží vůlí, jako modlitbu a oslavu Boha. To se v salesiánské terminologii nazývá *milost jednoty*. Je to spojení modlitby a práce, v které je spatřena Boží vůle dohromady.¹⁰ V tomto přístupu k modlitbě je Don Bosko velikým přínosem, protože dává v podstatě možnost každému člověku posvětit se svou každodenní prací spojenou s myšlenkami na Boha a dokonce se stát svatým, jenom tím, že plní své každodenní povinnosti a tím se podílí velkým podílem a velikou pomocí na spáse tohoto světa.¹¹

Kdybychom se ještě jednou podívali na hloubku Don Boskovi modlitby prací, můžeme říci, že Don Bosko prožíval stále extázi činnosti. "V tom byla jeho svatost, že při svých naléhavých a neustálých zaneprázdněních se zároveň vroucně modlil. Každou činnost obklopovalo ovzduší této modlitby, která nikdy nebrzdila neustálou aktivitu."¹² Ovšem toto neustálé spojení vyžadovalo mnoho úsilí samotného člověka a Boží milosti. To nepřišlo jen tak samo od sebe. Sám Don Bosko popsal, co je k tomuto

⁷ BOSCO, Teresio. *Duchovní cvičení s Donem Boskem*. Praha: Portál, 1994, s. 117.

⁸ Srov. ŠTECHOVÁ, Marie. *Život světcův*. Praha: Nakladatelství A. Neuberta, 1937, s. 563.

⁹ BROCARDO, Pietro. *Člověk a světec*. Bratislava: Oto Németh, 1999, s. 152 – 153.

¹⁰ Tamtéž, s. 160.

¹¹ Srov. BOSCO, Teresio. *Duchovní cvičení s Donem Boskem*. Praha: Portál, 1994, s. 117 – 118.

¹² BOSCO, Teresio. *Duchovní cvičení s Donem Boskem*. Praha: Portál, 1994, s. 116.

zapotřebí a vše shrnul do jedné myšlenky: „Nekradnúť, neklamať, nepovoľovať zmyselnosti, uctievať Boha, ľahkomyselne neprisahať, čtiť a milovať otce i matku, nezabíjať, čiže žiť podľa prirodzeného ľudského rozumu. Ďalej zrieknuť sa všetkých majetkov, milovať chudobu, hladieť ju, vážiť si ju ako priateľku svojho srdca; a znevažovania, opovrhovania, pokorovania, prenasledovania a mučenie považovať za šťastie a blaženosť; žiť v medziach najväčšej čistoty, a vo svete prežívať svoju smrteľnú existenciu proti všetkým mienkam a zásadám sveta i proti prúdu tohoto života, v neustálej odovzdanosti, zriekaní a zapieraní seba samých. To značí nežiť ľudsky, ale nadprirodzene; nežiť v sebe, ale mimo seba a nad sebou: a keďže nikto sa nemôže takto povzniesť nad seba samého, ak ho nepozdvihne Vecný Otec, preto tento druh života musí byť neprestajným vytržením a trvalou extázou činnosti a operácie. Veď ste zomreli – písal veľký Apoštol Kolosanom (Kol 3, 3) – a váš život je Kristom ukrytý v Bohu.“ Jako vidno, *extáza činnosti alebo života* není nič iné jako kresťanský život, dokonale zladený s evanjeliovým zákonom. Je to nadprirodzená, naplno prežívaná láska. Je to vrcholné odpútanie sa od seba samých a úplné darovanie sa Bohu. Je to život, ktorý sa Božou mocou povznáša nad seba a prežíva sa v najväčšej možnej dokonalosti, oveľa vyššej jako u obyčajného kresťana.¹³ Myslím si, že toto plne vypovída o tom, čo Don Bosko prožíval s Bohem při jednotlivé činnosti. Toto je hluboký spirituálny odkaz Dona Boska světu. „Pěstovat své spojení s Bohem, protože je třeba bez ustání v modlitbě vést prostý a srdečný rozhovor s živým Kristem a s Otcem, jehož blízkost si můžeme na každém kroku uvědomovat.“¹⁴

Závěr těchto dvou kapitol

Když se podíváme na Don Boskovu modlitbu, můžeme říci, že byl mužem nepřetržité modlitby a práce. Tyto dvě věci silně souviseli s jeho osobou. Právě on se stal průkopníkem a člověkem praktikujícím nepřetržitou modlitbu prosebného charakteru a stálého spojení s Bohem při nepřetržité práci. Je dobře, že toto jeho bohatství a jednu z cest ke svatosti potvrdila církev jeho svatořečením a svatořečením mnohých jeho následovníků.

Bylo by ovšem mylné se domnívat, že se Don Bosko nemodlil vůbec, nebo kvůli své práci zanedbával duchovní život! Ne, Don Bosko vedl pravidelný duchovní život se všemi prostředky, které k tomu patří, ať je to pravidelná a častá sv. smíření, duchovní cvičení aj. To vše zachovával! Ale prostě se nestalo v jeho životě, aby práci odloučil od modlitby a naopak. To je hlavní přínos pro náš život. Stát se svatým tím, že plním dobře a spolehlivě své povinnosti.

¹³ BROCARDI, Pietro. *Člověk a světec*. Bratislava: Oto Németh, 1999, s. 163.

¹⁴ *Stanovy a pravidla Společnosti sv. Františka Saleského*. 1984, čl. 12.

Seznam použité literatury

- **BROCARDO, Pietro.** *Člověk a světec.* Bratislava: Oto Németh, 1999
- Stanovy a pravidla Společnosti sv. Františka Saleského. 1984
- **CERIA, Eugenio.** *Don Bosco s Bohem.* Bratislava: Vydavateľstvo Don Bosco, 1997
- **BOSCO, Teresio.** *Duchovní cvičení s Donem Boskem.* Praha: Portál, 1994
- **ŠTECHOVÁ, Marie.** *Život světcův.* Praha: Nakladatelství A. Neuberta, 1937

Obsah

DON BOSKOVA MODLITBA.....	1
MODLITBA, JAK JI CHÁPAL SV. JAN BOSKO.....	2
MODLITBA, JAK JI CHÁPAL SV. JAN BOSKO.....	2
S BOHEM V MODLITBĚ.....	2
S BOHEM V ČINNOSTI.....	3
ZÁVĚR TĚCHTO DVOU KAPITOL.....	4
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	5
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	5
OBSAH.....	5
OBSAH.....	5